

РИЗИКИ ФІНАНСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА РОЛЬ АНАЛІТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ У РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ ФІНАНСОВОЇ ГАЛУЗІ

Сучасний інформаційний простір України формується у складних історичних умовах. Суспільні відносини вимагають нових знань, нової якісної інформації. Серед нових замовників бібліотечно-аналітичних послуг все більше з'являється бізнес-структур. Збільшується кількість питань, пов'язаних із фінансовою грамотою та світовим досвідом кредитного управління. Гостро постає питання підвищення ефективності такого виду соціальної комунікації, як фінансова.

Мова йде про формування у вітчизняному інформаційному просторі доступного широкому загалу сегменту об'єктивної, неупередженої та правдивої інформації стосовно функціонування та особливостей розвитку фінансової сфери, підготовку та поширення аналітичної інформації, яка допомагає пересічному громадянину розібратися у тонкощах економічних особливостей розвитку країни, а саме найбільш близьких для нього та соціально значущих фінансових ринків України.

Поняття «інформаційний простір» містить у собі такі найістотніші ознаки: *сукупність суб'єктів* інформаційної взаємодії чи впливу; власне *інформацію*, призначену для використання суб'єктами інформаційної сфери; інформаційні *інфраструктури*, що забезпечують можливість обміну між суб'єктами; суспільні *відносини*, котрі формуються як наслідок утворення, передачі, обміну, розповсюдження і зберігання інформації всередині суспільства.

Сукупністю суб'єктів інформаційної взаємодії та впливу у сегменті інформації фінансового характеру можна вважати:

- різноманітні бізнес-структури, які створюють інформацію фінансового характеру в процесі своєї діяльності;

- політичні партії, які пропонують виборцям економічні зміни, наповнюючи інформаційний простір відповідною інформацією;

- різні групи населення, які маючи певний життєвий досвід, погляди та історично обумовлені особливості, по-різному пристосовуються до економічних реалій сьогодення і можуть вступати в інформаційні конфлікти і суперечності одна з одною;

- державу в аспекті її економічної політики стосовно населення та інших держав, результатом якої на сьогодні є значна заборгованість держави, окремих галузей і підприємств зарубіжним країнам; відставання сектору економіки, який виробляє товари, від сектору економіки, який їх споживає; паливно-енергетична залежність від Росії; надмірний контроль економіки з боку українського уряду, що має ефект придушення того її сектору, що виробляє товар; криміналізація стосунків між державними установами і бізнесом, розподілення між кланами найприбутковіших секторів економіки України; «відірваність» України від світової економіки.

Щодо власне інформації, призначеної для використання суб'єктами інформаційної сфери, необхідно звернути увагу на її якість, доступність та види джерел. Сьогодні широкий спектр друкованих, теле- та радіопрограм, Інтернет. Проте зважаючи на те, що засоби масової інформації висвітлюють погляд певної політичної сили, а в Інтернеті ведеться інформаційна війна, виникає необхідність донесення якісної та правдивої інформації до її споживача.

Наступним елементом поняття «інформаційного простору» є інформаційна інфраструктура, що забезпечує можливість обміну між суб'єктами, помітне місце в якій посідають наукові бібліотеки.

Четверта складова, а саме суспільні відносини, котрі формуються як наслідок утворення, передачі, розповсюдження, зберігання інформації та обміну всередині суспільства, найбільше впливають на спільноту і мають дуже короткий часовий діапазон реакції.

Незадоволення, яке виникає після розповсюдження негативної фінансової інформації, має миттєву протидію з боку споживачів фінансових послуг та довгострокові наслідки. Адже фінансові відносини створюють інформаційне поле, яке необхідно розглядати як стратегічну складову загального інформаційного простору держави. Сучасний стан економіки України, її фінансової системи наочно демонструє, у який спосіб інформація може бути використана задля погіршення становища держави. Основними факторами, що впливають на рівень напруги в інформаційній війні, яку ми спостерігаємо протягом останнього часу, можна назвати:

- недосконалість у системі державного управління та регулювання фінансових ринків;
- відсутність судової практики в питаннях покарань за неналежну та неправдиву інформацію;
- недосконалість управлінської складової в менеджменті фінансових компаній (банки, страхові компанії, ломбарди, кредитні спілки тощо) та відсутність законодавства про особисту відповідальність власників компаній за фінансовий результат діяльності (особливо у випадку банкрутства);
- низький рівень фінансової грамотності населення. Як результат – неспроможність зіставити персональні фінансові можливості із зобов'язаннями, які споживачі беруть перед фінансовою установою;

- домінування маркетингових рішень, рекламних заходів, інформаційних повідомлень над правдивою інформацією, що призводить до введення в оману споживачів таких послуг. Серед них: адаптація інформації під запити споживача, дезінформація з метою отримання прибутку, викидання дезінформації направленої проти конкурента. Відсутність судової практики застосування відповідальності за такі дії;
- неякісний консалтинг у сфері фінансових послуг, який надає саме фінансова установа.

Викривлення інформації у фінансовій сфері може призводити до фатальних результатів – розбрату, економічного падіння, валютної війни. У менш радикальному вигляді негативними наслідками «інформаційних викидів» можуть стати розбалансування валютного курсу, банкрутство банків, масові протести.

У цьому контексті доречним є звернення до досвіду Національної юридичної бібліотеки та Служби інформаційно-аналітичного забезпечення Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, які, намагаючись стати на заваді інформаційному «розгойдуванню» економічного сектора та нагнітання деструктивних настроїв громадськості, здійснюють компетентне інформування громадськості та органів державної влади й місцевого самоврядування щодо актуальних процесів, що відбуваються в економічній сфері. Зокрема, варто згадати підготовку і поширення зазначеними підрозділами через адресну доставку та шляхом представлення на власному веб-сайті (<http://nbuviar.gov.ua>) інформаційно-аналітичних матеріалів економічної проблематики, ведення відповідних рубрик в інформаційно-аналітичних виданнях «Резонанс» (виходить двічі на тиждень), «Україна: події факти, коментарі» та «Громадська думка про правотворення».

Крім того, позитивним є досвід співпраці із бібліотекою як науковим закладом представників різних професійних об'єднань. Співпраця із професійними об'єднаннями банкірів, страховиків, юристів, політологів сприяє розширенню наукової спільноти, розвитку національного інформаційного простору та суспільства. Спільна практика підготовки інформації та залучення партнерів з числа бібліотечних працівників, аналітиків, фінансистів, державних службовців до її використання надає можливість створювати суспільні відносини, яким будуть характерні такі риси, як виваженість, достовірність, об'єктивність, та мінімізувати інформаційних ризиків розвитку економіки.